

3. Миронова М.Д. Управління ризиками в галузі агропромислового комплексу. *Вісник економіки, права та соціології*. 2015. № 4. С. 31-33.

4. Guohe Qin. Strategic Management of Competitiveness of Producers of Agro-Food Products: dis. ... Doctor of Philosophy: 073 - Management; scientific supervisor. S. Minenko. Kharkiv: DBTU, 2023. 212 p.

НАУКОВЕ ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЗРОШУВАНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Гуторов О.І., доктор економічних наук, професор,
Інститут кліматично орієнтованого
сільського господарства, м. Одеса, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0688-9413>

Стан розвитку сільського господарства багато в чому залежить від його інвестиційної привабливості. Інвестиції доцільно розглядати як можливість для аграрного сектору економіки підвищити свою стійкість та реорганізувати сільськогосподарське виробництво, вивести на новий рівень якість виробленої продукції і підвищити її конкурентоспроможність [1].

У зв'язку з цим важливо завчасно оцінити інвестиційну привабливість галузі, знизити можливий ризик від інвестування коштів та в максимально короткий строк повернути свої вкладення. Найбільшу інвестиційну привабливість мають земельні ділянки зі сприятливими властивостями ґрунтів і клімату, що мають потенційну можливість забезпечити високі врожаї культур, дозволяють застосовувати сучасні інтенсивні технології та відповідно досягати стабільних економічних показників. На жаль, треба констатувати, що державне фінансування завжди було недостатнім для стійкого розвитку сільського господарства, також немає достатньою мірою розроблених і втілених на практиці державних програм підтримки сільського господарства. Це негативно впливає на рівень раціонального використання земель сільськогосподарського призначення.

Забезпечення інвестиційної привабливості зрошуваних сільськогосподарських земель слід розглядати як фундаментальну проблему, що потребує більш ґрунтовного розкриття у теоретичному, методологічному та організаційному плані, вирішення якої сприятиме ефективному функціонуванню сільських територій в Україні [2].

Структуру інвестиційної привабливості зрошуваних сільськогосподарських земель доцільно розглядати крізь призму потенціалів. Природно-географічний потенціал являє собою сукупність природних компонентів, географічного положення, природних ресурсів та інших явищ, існуючих незалежно від діяльності людини. Фінансовий потенціал розглядається через прямі та портфельні інвестиції і часові параметри їх здійснення. Людський потенціал розглядається як результат взаємодії соціально-демографічних і професійних спільнот, які живуть і діють на певній території. Інноваційний потенціал розглядається як нововведення, що готове до реалізації та впровадження. Під інституційним потенціалом розуміється розвиненість інститутів, що забезпечують функціонування зрошуваних сільськогосподарських земель. Під інфраструктурним потенціалом розуміється виробництво послуг й товарів для задоволення потреб населення в необхідному обсязі, потрібної якості.

Оцінка інвестиційної привабливості дає можливість виявити проблеми та недоліки у процедурі залучення інвестицій, причини, що струмують цій процес, а також виявити ризики, що впливають на інвестиційну привабливість.

Процедура оцінки інвестиційної привабливості зрошуваних сільськогосподарських земель полягає у наступному: по-перше, формується система показників, за якими оцінюється інвестиційна привабливість; по-друге, обирається методика, яка дозволяє оцінити інвестиційну привабливість; по-третє, проведення оцінки інвестиційної привабливості.

Здійснення оцінки інвестиційної привабливості зрошуваних сільськогосподарських земель відбувається на основі обраних показників та методів дослідження, які дозволяють встановити стан та надати характеристику інвестиційної привабливості як унікальному поєднанню економіко-екологічних та соціальних ознак.

Показники, що використовуються для оцінки факторів інвестиційної привабливості, можна умовно поділити на три групи: перша група – статистичні показники, які виражають кількісну та якісну сукупність одиниць спостережень процесів або явищ, що стосуються інвестиційної привабливості та використовуються для її оцінки; друга група – опитування (або анкетування) підприємницької спільноти; третя група – експертна оцінка. Під методом експертних оцінок розуміють комплекс логічних і математичних процедур, які спрямовані на отримання від висококваліфікованих фахівців інформації яка узагальнюється з метою отримання відповідної оцінки.

Процедура отримання оцінки інвестиційної привабливості зрошуваних сільськогосподарських земель ускладнюється поєднанням різних соціально-економічних процесів розвитку території, які не можливо виразити за допомогою одного уніфікованого показника. Визначення цієї оцінки відбувається на основі показників, які впливають на інвестиційну привабливість та мають різну методичку розрахунку. Важливим етапом науково-методичного забезпечення оцінки інвестиційної привабливості є обґрунтування принципів відбору показників.

Оцінку складових інвестиційної привабливості зрошуваних сільськогосподарських земель можливо отримати за допомогою відповідних показників та індикаторів, які змінюються як в часі так і в просторі. Визначені показники, що отримані за результатами обробки статистичної інформації, є абсолютними величинами, на основі яких відбувається розрахунок відносних та середніх величин. Розрахунок індикаторів складових інвестиційної привабливості відбувається на основі системи показників. Вимоги, які висувуються до індикаторів, полягають у тому, що вони повинні з різних позицій піддаватися кількісній оцінці, а також не дублюватися.

Визначення впливу ризику на формування інвестиційної привабливості є досить умовною процедурою, яка має суб'єктивні ознаки. Метою визначення ризику, що впливає на інвестиційну привабливість, є встановлення можливих його наслідків та врахування його дії при проведенні такої оцінки. Важливо зазначити, що вплив ризиків необхідно розглядати як дію, у разі якої відбуваються кількісні та якісні зміни в складових інвестиційної привабливості зрошуваних сільськогосподарських земель. Доцільно виділити наступні види ризиків: виробничий, управлінський, соціальний, екологічний, криміногенний [3].

Послідовність етапів процедури визначення інвестиційної привабливості зрошуваних сільськогосподарських земель можна представити наступним чином:

Перший етап. Визначення мети та завдань оцінки інвестиційної привабливості зрошуваних сільськогосподарських земель. До загальних завдань такої оцінки належать наступні: аналіз інвестиційного потенціалу економіки регіону; визначення впливу ризиків на інвестиційну привабливість економіки регіонів; формулювання результатів дослідження у вигляді інформаційно-аналітичної або графічної оцінки.

Другий етап. Визначення об'єктно-орієнтованої бази даних (показників) оцінки інвестиційної привабливості зрошуваних сільськогосподарських земель. Систему показників доцільно формувати на засадах відповідних принципів. До принципів відбору показників інвестиційної привабливості слід віднести наступні: цілеспрямованості; простоти; уніфікованості; об'єктивності; достовірності; реалістичності; науковості.

Третій етап. Визначення ризиків, що впливають на інвестиційну привабливість зрошуваних сільськогосподарських земель. Прийняття обґрунтованого управлінського рішення, повинно відбуватися на засадах інтегральної оцінки, яка враховує як позитивні риси, так і силу дії ризиків як зовнішнього так і внутрішнього впливу.

Четвертий етап. Вибір часового інтервалу оцінки інвестиційної привабливості зрошуваних сільськогосподарських земель. На цьому етапі слід встановити період дослідження. Окремо обґрунтувати базисний і звітний роки. Період не повинен залежати тільки від наявних статистичних даних, головний критерій вибору є відповідність меті та завданням дослідження.

П'ятий етап. Вибір методу дослідження інвестиційної привабливості. Для досягнення поставленої мети обираються способи та прийоми проведення оцінки інвестиційної привабливості зрошуваних сільськогосподарських земель. Розрахунок оцінки інвестиційної привабливості відбувається у запропонованій послідовності: нормування та калібрація показників; розрахунок індикаторів по кожній складовій; розрахунок рейтингової оцінки.

Проведений теоретико-методологічний аналіз бізнес-планування показав необхідність удосконалення структури бізнес-плану інвестиційного проєкту аграрного підприємства в зоні зрошення. Інвестиційне проєктування в таких підприємствах має суттєві особливості, врахування яких є необхідним при розробці і втіленні в життя ефективних інвестиційних проєктів, що позитивно вплине на інвестиційну привабливість зрошуваних сільськогосподарських земель [4].

Розробка бізнес-плану інвестиційного проєкту сприяє виявленню вузлових моментів процесу залучення інвестиційних надходжень та дозволяє окреслити комплекс перепон і бар'єрів залучення фінансування, а також виявити ризики забезпечення прийняттого рівня інвестиційної привабливості. Розробка бізнес-плану інвестиційного проєкту представляє основну процедуру прийняття інвестиційних рішень. Від того, наскільки вдало розроблений та обґрунтований той чи інший інвестиційний проєкт залежить доля подальшого інвестування.

Література:

1. Інвестування розвитку аграрного сектору економіки та сільських територій: монографія / за ред. О.В. Захарчука і М.І. Кісіля. К. : ННЦ «ІАЕ», 2021. 312 с.

2. Гуторов О.І. Пріоритетні напрями соціально-екологічної політики сталого розвитку сільських територій. *Місцеве самоврядування в Україні: теорія та практика*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 07 грудня 2022 року). Полтава : ПДАУ, 2022. С. 197-201.

3. Voichenko E.V., Voiarkina L.V. Justification of risks in the system of economic security of the enterprise and means of their leveling. *Аграрні інновації: науковий журнал*. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2023. № 18. С. 228-233.

4. Гуторов О.І. Сутність та структура бізнес-плану інвестиційного проєкту аграрного підприємства: теоретико-методичний аспект. *Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки»*. Харків : ХНАУ, 2020. № 1. С. 190-199.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКІ ЕКОНОМІЧНІ СТРУКТУРИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРЕВАГИ

Догадаєв С.В., здобувач другого (магістерського) рівня ВО, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна
Несененко П.П., доктор економічних наук, доцент, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6399-3511>

Інтеграція України в Європу – це шлях до модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій та нових технологій, створення нових робочих місць, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки, насамперед, на ринок ЄС. Як невід’ємна частина Європи, Україна орієнтується на моделі соціально-економічного розвитку провідних європейських країн. Однак, сучасний етап соціально-економічного розвитку держави вимагає орієнтації економічної політики на невпинне скорочення існуючого розриву між Україною та найбільш розвиненими країнами світу. Європейська інтеграція є ключовим пріоритетом зовнішньої політики України, який передбачає проведення системних реформ у всіх сферах життя відповідно до норм і стандартів ЄС. Кінцевою метою є набуття Україною членства в Європейському Союзі, а тому виникає необхідність всебічного дослідження наслідків приєднання країни до європейської спільноти.